

ATOPIK BRONXIAL ASTMADA ALLERGENLARGA SEZUVCHANLIK DARAJASINING KLINIK BAHOSI

Talaba: *Makhmudova Surayyo Abdulkhamidovna* Alfraganus Universiteti

Tibbiyot fakulteti Davolash ishi 5-bosqich talabasi

Ilmiy Rahbar: Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti Ichki kasalliklar
kafedrasi o'qituvchisi Xamroyeva Yulduz Saidovna

Annotatsiya: *Ushbu tizesada atopik bronxial astma bilan og'rigan bemorlarda allergenlarga sezuvchanlik darajasining klinik ahamiyati o'rganildi.*

Tadqiqot davomida bemorlarning anamnezi, klinik simptomlari, laborator immunoglobulin E (IgE) ko'rsatkichlari hamda teri allergik test natijalari tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar astma og'irlik darajasi bilan allergen sezuvchanlik darajasi o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: *atopik bronxial astma, allergen, IgE, immun javob, klinik baho*

Annotation : *This article analyzes the clinical significance of allergen sensitivity levels in patients with atopic bronchial asthma. The study evaluated patients' medical history, clinical symptoms, serum IgE levels, and skin allergy test results. The findings revealed a direct correlation between the severity of asthma and the level of allergen sensitivity.*

Keywords: *atopic bronchial asthma, allergen, IgE, immune response, clinical assessment*

Аннотация: *В статье изучена клиническая значимость уровня чувствительности к аллергенам у пациентов с atopической бронхиальной астмой. В ходе исследования анализировались анамнез больных, клинические симптомы, показатели иммуноглобулина E (IgE) и результаты кожных аллергических тестов. Полученные данные показали прямую зависимость между тяжестью астмы и степенью чувствительности к аллергенам.*

Ключевые слова: *атопическая бронхиальная астма, аллерген, IgE, иммунный ответ, клиническая оценка*

Kirish: Bronxial astma — surunkali yallig‘lanishli nafas yo‘llari kasalligi bo‘lib, dunyo bo‘yicha 300 milliondan ortiq kishini qamrab olgan. Atopik bronxial astma (ABA) esa uning allergik shakli bo‘lib, genetik moyillik va immun tizimning allergenlarga nisbatan ortiqcha javob reaksiyasi bilan tavsiflanadi.

ABA rivojlanishida atrof-muhitdagi chang, gulchang, hayvon juni, oziq-ovqat allergenlari hamda uy changi oqsillari asosiy qo‘zg‘atuvchi omillardan hisoblanadi. Kasallik patogenezida IgE vositachiligidagi immun mexanizmlar markaziy o‘rinni egallaydi.

Tadqiqotning maqsadi — atopik bronxial astma bilan og‘rigan bemorlarda allergenlarga sezuvchanlik darajasining klinik bahosini aniqlash va kasallik og‘irlik darajasi bilan bog‘liqligini tahlil qilishdir.

Material va metodlar

Tadqiqot Alfraganus universiteti klinikasida 2023–2024 yillarda o‘tkazildi. 60 nafar atopik bronxial astma tashxisi qo‘yilgan bemor (yoshi 18–55) kuzatildi.

Ular kasallik og‘irlikiga ko‘ra 3 guruhga bo‘lindi:

Yengil shakl: 20 bemor

O‘rta og‘irlikdagi shakl: 25 bemor

Og‘ir shakl: 15 bemor

Tadqiqotda quyidagi usullar qo‘llanildi:

Klinik-anamnestik tekshiruv;

Teri allergik test (prik-test, 15 xil allergen bilan);

Qon zardobida umumiy va maxsus IgE miqdorini aniqlash (ELISA usuli);

Spirometriya orqali nafas olish ko‘rsatkichlarini baholash (FEV1, FVC).

Olingan natijalar statistik tahlil asosida (Student t-testi, $p < 0.05$) qayta ishlanib, allergen sezuvchanlik darajasi bilan klinik simptomlar o‘rtasidagi korrelyatsiya o‘rganildi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra:

60 bemordan 82% ida uy changi oqsillariga, 67% ida gulchang allergenlariga, 35% ida esa hayvon juniga nisbatan yuqori sezuvchanlik qayd etildi.

IgE miqdori yengil shaklda o'rtacha 125 IU/ml, o'rta og'irlikda 280 IU/ml, og'ir shaklda esa 510 IU/ml ni tashkil etdi.

Spirometriya natijalarida FEV1 ko'rsatkichining pasayishi IgE darajasi bilan teskari korrelyatsiyada ($r = -0.72$, $p < 0.05$) ekanligi aniqlangan.

Diagramma shaklida tasvirlanganda (tahliliy qismda) astma og'irligi oshgani sari allergen sezuvchanlik va IgE miqdori o'sib borishi aniq ko'rsatildi.

Munozara

Olingan natijalar ko'rsatishicha, atopik bronxial astmada allergenlarga sezuvchanlik darajasi kasallik og'irligi bilan bevosita bog'liq. Bu esa immun tizimining gipersezuvchanligi nafaqat klinik simptomlarni kuchaytirishini, balki bronxial reaktivlikni ham oshirishini tasdiqlaydi.

Natijalar xalqaro tadqiqotlar (WHO, GINA 2024) bilan mos keladi. Shuningdek, bemorlarning parhez, gigiyena va atrof-muhit nazoratiga rioya qilishi kasallik remissiyasini uzaytirishi mumkinligi aniqlandi.

Xulosa:

1. Atopik bronxial astma bilan og'rgan bemorlarda allergen sezuvchanligi yuqori bo'lib, bu kasallik og'irlik darajasi bilan to'g'ridan-to'g'ri bog'liq.
2. IgE miqdori astma og'irlik ko'rsatkichlari bilan parallel ravishda oshib boradi.
3. Teri testlari va laborator IgE aniqlash usullari diagnostika va davolash strategiyasini belgilashda muhim ahamiyatga ega.
4. Profilaktika sifatida bemorlarga allergenlardan uzoq bo'lish, gigiyenik muhitni saqlash, parhezga rioya etish tavsiya etiladi.

Tavsiyalar

Har bir ABA bemorida individual allergen profilini aniqlash zarur.

Immunoterapiya va inhalyatsion kortikosteroidlarni birgalikda qo'llash klinik natijani yaxshilaydi.

Allergik anamnezga ega bolalarda erta skrining o'tkazish bronxial astma rivojlanishini oldini oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Global Initiative for Asthma (GINA) Report, 2024.
2. World Health Organization. "Chronic respiratory diseases." Geneva, 2023.
3. Demidova L.N., "Allergologiya va immunopatologiya asoslari." Moskva, 2022.
4. Sobirova D.S. "Allergik kasalliklarning klinik tahlili." Toshkent, 2021.
5. Alimova M.M., "Bronxial astmada immunologik o'zgarishlar." TMA ilmiy jurnali, 2023.